

21 מרץ 2024
י"א אדר ב' תשפ"ד

פסק דין משמעתי בעניינו של [ ] – ת.ז. [ ]

שופטים: פרופ"א ישי ויסמן (אב בית הדין), פרופ"ח דניאל אורנשטיין, גב' ל.ע.

יועצת משפטית לבית הדין: עו"ד ליאורה ארזי בן-חיים.

תובעת: פרופ"ח יסכה גולדפלד.

נילון: מר [ ]

1. הנילון, [ ] ת.ז. [ ] (להלן: "הסטודנט"), הנו סטודנט בפקולטה להנדסת חשמל ומחשבים. בתאריך 23.10.2023 הוגשה נגדו קובלנה משמעטית, בה יוחסו לו המעשים הבאים:
בתאריך 28.7.2023 התקיימה בחינה פרונטלית, מועד א' בקורס אלגברה 2'מ' 104038, מסמטר אביב תשפ"ג. נהלי הבחינה אסרו על שימוש בחומר עזר. במהלך הבחינה הסטודנט נכנס לתכני הקורס באתר הקורס במודל (בשעה 10:44). בזמן תיעוד הכניסה לתכני הקורס במודל הסטודנט שהה בשירותים (בין השעות 10:44-10:47).
2. התביעה האשימה את הסטודנט בעבירות משמעת לפי הסעיפים שלהלן בתקנון המשמעת:
4.1.1 "עשה, בהונאה או בדרך בלתי כשרה אחרת, מעשה על מנת לשפר ציון בבחינה, בוחן, עבודה, פרויקט, השתלמות מעשית או כל מטלה לימודית אחרת, או על מנת להשיג יתרון אקדמי, עבורו או עבור סטודנט אחר".
4.1.2 "החזיק ברשותו, חומר לימודי או ציוד אסור בעת בחינה או בוחן, בין אם השתמש בו במהלך הבחינה או הבוחן ובין אם לא".
3. בתאריך 28.12.2023 התקיים הדיון המשמעתי בנוכחות הצדדים. הודענו לסטודנט במעמד הדיון כי החלטנו פה אחד להרשיעו בעבירות המשמעת שיוחסו לו בכתב הקובלנה. לאחר מכן, בהסכמת הצדדים, נשמעו טיעונים לעונש.
4. להלן נימוקי הכרעת הדין וגזר הדין.
5. הסטודנט כפר באישומים נגדו, וטען בתוקף כי לא נכנס למודל במהלך הבחינה.
6. התביעה הגישה דוח פעילות של הסטודנט במודל, המראה כי במהלך הבחינה, בשעה 10:44, הסטודנט נכנס לקובץ תרגול 12 באתר הקורס במודל (להלן בהתאמה: "דוח הפעילות" ו-"קובץ 12"). יוער, כי מלבד הכניסה שתועדה במהלך הבחינה, מתועדת כניסה נוספת לאותו הקובץ באותו הבוקר, טרם הבחינה (בשעה 8:37).
7. התביעה הציגה חו"ד מאת ד"ר אולגה צ'ונטונוב, ראשת המרכז לקידום הלמידה וההוראה, ואחראית על תקשוב בהוראה ומערכות המשמשות להוראה, לרבות מערכת המודל. בחוות הדעת הוסבר, כי על מנת שפעילות תופיע בדוח הפעילות נדרשת פעולה אקטיבית של הסטודנט.
8. התביעה הציגה גם את דוח ההשגחה בבחינה, הכולל רישום יציאה לשירותים במהלך המבחן. על פי הדוח בין השעות 10:44-10:47 הסטודנט שהה בשירותים.
9. עד התביעה, פרופ' איתי שפריר, המרצה האחראי בקורס ומגיש התלונה, העיד כי נהלי הבחינה אסרו על שימוש בחומר עזר, ועל כן הקובץ אליו נכנס הסטודנט מהווה חומר עזר אסור. פרופ' שפריר ציין, כי שאלה מספר 5

- בבחינה הייתה שאלה טכנית הנוגעת לנושא תרגול 12, ולמעשה, למעט מספרים שונים, שאלה 5 בבחינה היתה זהה לשאלה מתוך תרגול 12 (אותו כאמור פתח הסטודנט במהלך הבחינה).
10. בהתייחס לכך, הסטודנט אמר שבבחינה היתה שאלה מתוך שיעורי הבית (פרופ' שפריר אישר זאת), ואילו היה רוצה לרמות היה מעתיק את פתרון השאלה משיעורי הבית, אותו היה יכול למצוא בקלות. על כך השיב פרופ' שפריר: **"שאלה 5 של הפירוק הפולרי היה מספיק מבט קצר להיזכר מה צריך לעשות בעוד ששאלת שיעורי הבית הייתה שאלה יותר מורכבת שצריך כמה דקות כדי להיזכר בה"**.
11. התביעה הציגה התכתבויות שניהלה עם הסטודנט כחלק מהליך בירור התלונה. בהתכתבויות אלה הסטודנט טען כי ייתכן שבדוח הפעילות נפלה שגיאה. למשל: (א) הסטודנט הדגים שהתחבר לאתר "חשבוניה", אך ההתחברות לא תועדה בדוח הפעילות. טענה זו אינה רלוונטית שכן אתר "חשבוניה" מלכתחילה אינו מתממשק עם מערכת המודל. (ב) הסטודנט הציג צילום של היסטוריית דפדפן האינטרנט שלו בה לא מופיעה התחברות למודל. לטענה זו אין ערך ראייתי שכן איננו יודעים מתי נערך הצילום והאם היסטוריית הדפדפן נערכה (ניתן למחוק חיפושים).
12. לגרסת הסטודנט, כחצי שעה לפני הבחינה הוא חזר על החומר יחד עם סטודנטית נוספת, ונכנס לקובץ 12 כדי להתכונן לבחינה. במהלך הבחינה, לפני שיצא לשיירותים, הוא ביקש מהממשיחים להוציא מהתיק שלו כלי כתיבה נוספים. לטענתו, ייתכן שבעת שהוציא מהתיק את כלי הכתיבה הנוספים, הטלפון זז, הנעילה נפתחה, ובשל כך נרשמה כניסה למודל, שהיה ככל הנראה פתוח על אותו קובץ 12. הסטודנט הבהיר שלא כיבה את הטלפון במהלך הבחינה והדגים כיצד הנעילה של הטלפון יכולה להשתחרר בקלות בעקבות זיהוי פניו, גם ללא מגע במסך.
13. בתגובה לכך התביעה הציגה את טופס הבחינה שכתוב כולו בעט כחול. הסטודנט השיב שהשתמש בכלי הכתיבה הנוספים רק על גבי מחברת הטיטה.
14. התביעה טענה כי גם אילו הטלפון נפתח, ואפילו אם קובץ 12 נשאר פתוח בטלפון, האירוע לא היה יוצר רישום כניסה בדוח הפעילות, שכן כדי שייוצר רישום כניסה נדרשת פעולה אקטיבית (קרי, פתיחה של קובץ סגור ולא רק הדלקת הטלפון שיש בו קובץ שנפתח זה מכבר).
15. במהלך עדותו אמר הסטודנט, בין היתר: **"אני אישית הייתי במקום מאוד חשוך בסמסטר ראשון [חורף תשפ"ג], עברתי ניתוק עם ההורים, אפשר לראות את זה על הציונים שלי, הכי גרוע שיש... בסמסטר השני קצת התחלתי להתאפס על עצמי, התחלתי לחזור לעצמי, אפשר לראות את זה גם בציונים שלי בסמסטר השני. אז אני באמת, אישית, גם אם תחשבו על זה הגיונית, אני הכי לא מוכן לסכן את עצמי בקורס של 2.5 נקודות, בשביל באמת לחזור לנקודת ההתחלה. אני באמת מכבד כל עבודה שאתם עושים פה, אני גם ספורטאי תחרותי ואני יודע שרמאות זה לא דרך חיים, אני ממש מכבד את כל מה שאתם עושים פה, אבל אני באמת אחזור למקום אפל אם אני איענש על משהו שלא עשיתי ואני בחיים לא אעשה"**.

הכרעה:

16. התביעה הציגה ראיות בכתב שמשקלן מכריע. עדותו של פרופ' שפריר חיזקה את הראיות בכתב. לעומת זאת, ההסבר החלופי שהציע הסטודנט אינו סביר לדעתנו. הוא אינו נתמך בחוות הדעת של המומחית ד"ר צ'נטנוב והוא מחייב צירופי מקרים בלתי סבירים. הסבר זה אינו מעורר ספק סביר.

17. נוכח כל האמור לעיל, **החלטנו פה אחד להרשיע את הסטודנט בעבירות המשמעת שיוחסו לו בכתב**

הקובלנה, לפי סעיפים 4.1.1 ו- 4.1.2 לתקנון.

18. המעשה שעשה הסטודנט מהווה הונאה, שמטרתה השגת שיפור בציון הבחינה. יובהר כי בין אם הקובץ סייע לו ובין אם לאו, עצם פתיחתו מהווה עבירת משמעת חמורה, שהינה בגדר חציית קו אדום.

19. לאחר שהודענו לסטודנט במעמד הדין את הכרעת הדין, בהסכמת הצדדים שמענו את הטענות לעונש.

טיעונים לעונש:

התביעה:

20. התביעה ביקשה את העונשים הבאים: ציון אפס בקורס מושא הקובלנה, הרחקה בפועל לסמסטר חורף תשפ"ד, והרחקה על תנאי לשנה בגין הרשעה חוזרת (בתוקף עד לסיום לימודי הסטודנט בטכניון).

21. התביעה טענה כי מדובר למעשה בעבירה כפולה: החזקת טלפון נייד בזמן בחינה, ויציאה לשירותים לצורך שימוש בטלפון וכניסה לחומר עזר אסור. הכניסה למודל הפרה באופן בוטה את נהלי הבחינה, שאסרו שימוש בחומר עזר. לשיטת התביעה, הסטודנט ניצל בזדון, תוך תכנון מראש, את היציאה לשירותים. הוא נערך מראש לרמייה, על ידי הסתרת הטלפון הנייד.

22. התביעה הדגישה כי בית הדין המשמעתי של הטכניון נתן כבר עשרות החלטות בתיקים דומים (כניסה למודל בזמן מבחן), ורף הענישה המבוקש במקרה דנן תואם לרף הענישה שנקבע ונהוג.

הסטודנט:

23. הסטודנט הדגיש כי הוא מתגורר במעונות ונמצא בנתק מהוריו, ועל כן הרחקה לסמסטר תהיה עונש הרה גורל עבורו. בין היתר אמר, כדלקמן (ההדגשות הוספו):

"אני באמת נענש על משהו שלא עשיתי. אני עדיין אומר לכם את זה. אני לא מודה, כי אני לא עשיתי את הדבר הזה. בשביל מה אני צריך לעבור את כל התהליך ולהתמרמר אם הייתי עושה את הדבר הזה? ולמה שאני אעשה את הדבר הזה בזמן שאני מבין מה יכול להיות שיקרה לי אחרי שיצאתי ממקום באמת חשוק? ואם עכשיו סתם נשים לב למה שהיה לי בסמסטר שעבר, הייתי בממוצע 74 ועכשיו עלייתי לממוצע 81. זה הבדל של 7 נקודות שזה משהו משמעותי. באמת הייתי במקום מאוד חשוק, יצאתי מהמקום הזה, עכשיו אם סתם דוגמה, אחד הסעיפים של התובעת זה הרחקה לסמסטר, אם אני מורחק לסמסטר אני באמת לא יודע מה אני הולך לעשות. איפה אני הולך להתגורר? אני לא יודע. מה אני הולך לעשות? אני גם לא יודע. **אני גר במעונות אין לי מקום אחר ללכת אליו.**"

"כל השנה התגוררתי במעונות, זה התחיל בסמסטר הראשון, היה המון לחצים עם ההורים, ריבים כל פעם שאני חוזר הביתה, הרגשתי שזה מאוד משפיע עליי ועל הציונים שלי. אז לקחתי החלטה שאני מתרחק. הם במשבר כלכלי, אז לא כל כך עודדו אותי [ללמוד], הם אמרו לי לעבוד. כל הכסף שלי נתתי אליהם, תעבוד, מה אתה צריך עכשיו לימודים אתה עדיין צעיר, תעבוד, תעזור לנו. ואני הרגשתי שאם אני מפסיק בינתיים, אני לא הולך לחזור ללימודים. **אם אני מוריד את הרגל מהגז, אין סיכוי שאני חוזר ללימודים.** היחידה שדיברתי איתה על זה, היחידה שיודעת על זה זאת דיקנית הסטודנטים – איילת. היה לי דיונים איתה כי לא יצא לי מעונות, והסברתי לה הכול ודיברנו, והיא עזרה לי לקבל את המעון שאני מתגורר בו. הפסק דין שאני אהיה מורחק לסמסטר אין לי מושג מה אני הולך לעשות. לאן אני הולך להידרדר אני גם לא יודע. לא משנה איזה סמסטר אני

אורחק אין לי לאן לחזור, זה המקום שאני מתגורר בו, זה המקום שאני כל הזמן הולך אליו מתי שקשה לי. אפילו עכשיו במהלך המלחמה, יש לי חבר שנהרג וזה המקום שאני מנסה למצוא לעצמי מסגרת".
"אני מוכן להיות על תנאי להרחקה לצמיתות... באמת לא אכפת לי כי אני יודע מה אני עושה, אני יודע שאני לא עושה את הטעות הזאת ואני יודע שאין סיכוי שאני אעשה אותה בעתיד".
24. לשאלת בית הדין האם פנה למרכז ליעוץ ותמיכה בטכניון, הסטודנט השיב: "לא הייתי כל כך מוכן לדבר על זה. דחקתי [הדחקתי] את זה".

גזר הדין:

25. השיקולים המנחים לקביעת גזר הדין קבועים בסעיף 11.11 לתקנון.
26. הסטודנט ביצע מעשה הונאה, פגע בטוהר הבחינות ובאמון שניתן בו, וניסה להשיג לעצמו יתרון לא הוגן על פני נבחנים. וזאת אחרים. ות. אילולא נתפס, היה זוכה בציון שאינו משקף את ידיעותיו ואת יכולתו. מדובר במעשה הפוגע בלב ההווה האקדמית, ובעקרונות הבסיסיים ביותר של הטכניון - חתירה לאמת ויושרה. עקרונות אלו עוגנו בקוד האתי, ופותרים את תקנון המשמעת לסטודנטים (ההדגשה אינה במקור):

"הלימודים בטכניון מבוססים על אמון בין המוסד לבין הלומדים בו. הסטודנטים מחויבים ליושרה אקדמית ולהתנהגות ההולמת את כבוד הטכניון, הסטודנטים, העובדים וחברי-הסגל האקדמי. מטרת תקנון זה היא להסדיר את הטיפול באותם מקרים החורגים מכללים אלה".

27. מובן כי העונשים הקבועים בתקנון המשמעת, פוגעים ברצף הלימודים ויש להם השלכות כבדות משקל על הסטודנט. יחד עם זאת, השמירה על הטוהר האקדמי, השוויון בין הסטודנטים, והצורך להגן על ציבור הסטודנטים ששומר על הכללים, מחייבים בניסבות המתאימות גם עונשים כבדי משקל.

28. נוכח כל האמור לעיל, החלטנו פה אחד להשית על הסטודנט את העונשים הבאים:

- א. ציון 0 בקורס אלגברה 2' 104038, סמסטר אביב תשפ"ג (לפי סעיף 12.4 לתקנון).
- ב. הרחקה בפועל מלימודים בטכניון לסמסטר אחד (לפי סעיף 12.7 לתקנון).
- ג. הרחקה על תנאי מלימודים בטכניון לשנה, בתוקף עד לסיום הלימודים בטכניון, תופעל במקרה של הרשעה חוזרת בעבירה לפי סעיפים 4.1.1 או 4.1.2 לתקנון (לפי סעיף 12.7 ו-12.16 לתקנון).

29. היות ופסק הדין יוצא בעיצומו של הסמסטר, וכן נוכח הנסיבות האישיות של הסטודנט, נאפשר לסטודנט לבחור את הסמסטר ממנו הוא מורחק: חורף תשפ"ד או אביב תשפ"ד.

30. הסטודנט יודיע למזכירות בית הדין את החלטתו עד ליום 31.3.2024 בשעה 12:00. במידה ולא תתקבל הודעה כאמור, ברירת המחדל תהיה הרחקה מסמסטר אביב תשפ"ד.

גב' ל.ע.

פרופ"ח דניאל אורנשטיין

פרופ"א ישי ויסמן